

Strategické řízení ve veřejné správě a přístupy k tvorbě politiky

(Návrh struktury strategických dokumentů ČR)

Autoři v úvodu publikace **Strategické řízení ve veřejné správě a přístupy k tvorbě politiky** uvádějí, že společenské procesy mají – a dodejme i v rezortu obrany a v armádě – svou zvláštnost v tom, že jsou realizovány prostřednictvím činnosti jednotlivých aktérů, přičemž pro sociální činnosti je v řadě případů typické, že jsou svou podstatou činnostmi vědomou a cílevědomě zamýšlenou. V této souvislosti vzniká otázka, zda je možné takové činnosti projektovat.

Pokud podle autorů přijmeme kladné stanovisko o možnosti projektování lidské činnosti, otevírá se před sociálními aktéry možnost řídit společenské procesy. Jestliže budeme stát na opačném stanovisku, kdy společenské procesy budeme považovat za výsledek spontánních aktivit, pak se budeme k možnosti řízení společenských procesů stavět skepticky.

Oba přístupy jsou z hlediska výstavby teorií výsledkem volby přístupu se všemi z toho plynoucími argumentačními axiomaticko-deduktivními důsledky výstavby teorií. Autoři vycházejí z předpokladu o možnosti ovlivňovat společenské procesy nástroji strategického řízení. Zamýšlejí se nad tím, jak je možné strategicky vládnout a řídit společenské procesy, pokoušejí se rozvíjet ideje strategického řízení ve veřejné správě v podmínkách ČR, vymezují dimenze a aktéry strategického vládnutí a strategického řízení, zkoumají proces strategického řízení a strategického plánování ve veřejné politice.

Vzhledem k analýze existujícího stavu na úrovni ústředních orgánů státní správy analyzují roli vizí, prognóz, strategií, koncepcí a prováděcích plánů a metodik ve strategickém řízení a plánování činností rezortů. Současně ukazují na možnosti použití vybraných teoretických konceptů řízení veřejné správy.

Problém strategického řízení a strategického rozhodování ve veřejné správě autoři přibližují na příkladu případových studií z ústřední státní správy v ČR, kde jsou dvě studie věnovány bezpečnostně vojenské problematice a další dvě tomuto oboru blízké.

V první případové studii nazvané „Tvorba strategických bezpečnostních dokumentů“ je na příkladu bezpečnostní politiky analyzována institucionální kapacita ministerstva zahraničních věcí, ministerstva obrany a ministerstva vnitra k tvorbě a realizaci strategických

dokumentů. Ve studii je zkoumána organizační struktura zmíněných ministerstev a jejich působnosti k výkonu strategického řízení a strategického vládnutí. Disponibilita ke strategickému vládnutí je demonstrována na příkladu tvorby a realizace klíčových strategických dokumentů. Na základě provedené analýzy je navržena struktura strategických dokumentů ČR v oblasti bezpečnosti.

Druhá navazující studie „Strategický rozhodovací proces o dislokaci radiolokátoru americké protiraketové obrany“ má charakter procesní analýzy, jejímž předmětem je zkoumání rozhodování o dislokaci radiolokátoru americké protiraketové obrany v ČR. Tato studie byla psána v době, kdy probíhala diskuze o rozmístění radiolokátoru. Analyzuje stav, který existoval přibližně v době nástupu Baracka Obamy do úřadu prezidenta USA. Studie je záměrně ponechána v této podobě, tedy bez dodatečných úprav souvisejících s rozhodnutím americké strany dislokaci radiolokátoru v ČR nerealizovat. Čtenář má tak možnost zaujmout analytické stanovisko k závěrům, k nimž dospěl autor studie v dubnu 2009, tedy v době, kdy ještě odmítavé rozhodnutí americké strany o dislokaci radiolokátoru na území ČR nebylo známo.

Třetí studie „Strategické řízení vzdělávací politiky v České republice: Příklad Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha)“ je analýzou dokumentu, který v roce 2001 schválila vláda ČR jako tzv. Bílou knihu. Tento dokument v šesti strategických liniích prostřednictvím doporučených opatření nastiňuje, jakým směrem se má ubírat konání rozhodujících aktérů v oblasti vzdělávání. Usnesení vlády následně zavazuje ministra školství k jeho realizaci, informování o naplňování a zapracování finančních požadavků do střednědobého výhledu. Osm let od schválení Bílé knihy poskytuje dostatečný odstup pro hledání odpovědi na otázky, zda a jak se podařilo záměry její tvůrců realizovat a čím byly způsobeny problémy provázející její implementaci.

Případová studie v první části popisuje politický, ekonomický a myšlenkový kontext vzniku Bílé knihy. Ve druhé a třetí části se zabývá zamýšleným účelem Bílé knihy a jejím hodnocením z pohledu strategického plánování. Čtvrtá část se pak věnuje popisu a hodnocení opatření šesté strategické linie zaměřené na řízení školství a vzdělávací sféry.

Čtvrtá studie „Strategie udržitelného rozvoje – nástroj pro strategické řízení?“ na historickém přehledu zahrnujícím roky 1998-2009 poukazuje na proces přípravy strategie udržitelného rozvoje a na současný stav v oblasti implementace a aktualizace tohoto dokumentu. Také tato studie na reálných faktech dokresluje stav v oblasti strategického řízení ve veřejné správě a dokresluje celkový obraz o reálném přístupu různých koaličních vlád ke tvorbě politik a dokumentů se strategickým obsahem.

Publikace je výstupem z Výzkumného záměru „Rozvoj české společnosti v Evropské unii – výzvy a rizika“, MSM0021620841 řešeného FSV a FF UK Praha řešeného v letech 2005-2010.

-ak-

Ochrana, F. (ed.) a kol.: Strategické řízení ve veřejné správě a přístupy k tvorbě politiky. Fakulta sociálních věd UK. Praha: Matfyzpress, 2010, ISBN 978-80-7378-130-9.